

NGÀY NÀY NĂM CŨ...

(Nhật Ký) (Bài 1)

I.

*/ San Jose, Oct. 21/1016, thứ Sáu, 3:45 PM.

Trong giấc ngủ chập chờn lúc gần chiều, thấy Âu Cơ tự dưng mở cửa trước vào nhà, tóc búi gọn; tôi ngạc nhiên, tự nhủ “Chắc Âu Cơ vừa trở về từ Dalat?”, nhưng im lặng không hỏi. Thấy nó cười mím mím rồi đến nhòm ngò trước tôi, mặt úp trên gối mẹ, mái tóc chảy dài trông rất đẹp. Tôi cúi mình, ngửi mùi tóc thơm quen thuộc, như dạo rất xa thuở trước... Và tỉnh giấc, thật bàng hoàng cả con người.

Xác thân rồi rã, thân trí mơ màng, đầu óc chỉ quay cuồng theo những kỷ niệm về Mẹ.

Ít hôm nữa là ngày giỗ năm thứ Hai của Mẹ. Mọi cái gì tôi tệ từng làm ra thời tuổi trẻ, mọi câu nói nát lòng từng thốt với Mẹ thuở xưa, chiều nay hiện về rõ ràng từng chút... Lại hiểu ra (hơn lúc nào từng hiểu) tấm lòng Mẹ luôn khắc khoải theo tôi khi còn sống (như bây giờ tôi đang khắc khoải theo Âu Cơ ở Dalat xa).

Đúng là đang nhận quả báo!

Đứng lên thấp nhang, thì thào với Mẹ mà nước mắt chực ứa:

"Xin Mẹ tha thứ tất cả những gì con đã làm khổ Mẹ. Mãi mãi và mãi mãi, con vẫn là đứa con nhỏ dại rất cần đến Mẹ. Xin trở về ban cho con nghị lực, giúp con vượt qua hết mọi khổ đau trong hiện tại hôm nay."

Tự hỏi, trên đời có mấy ai sống mà KHÔNG với lòng hối hận theo mẹ mình, dù chút nhỏ?

Trong các đứa con của Mẹ, chắc hẳn chỉ tôi là đứa làm khổ Mẹ nhất, nên giờ đây phải sống suốt đời theo lòng hối hận vì tất cả mọi lỗi lầm đã gây ra cho Mẹ trước kia.

*/ San Jose, Oct 22/2016.

Nhớ lại, dạo cuối năm 2008, vẫn thường nhờ anh Đức hàng xóm ra tiệm mượn các bộ phim Bao Công, phim Tàu mang về cho Mẹ. Cũng rủ Âu Cơ cùng xem với Bà, còn tôi làm việc ngay cái bàn cạnh đó.

Một bữa, đang ngồi tìm các vé phi cơ rẻ trên mạng, tôi quay hỏi Mẹ:

"Mẹ có muốn đi VN mùa hè tới không?"

Mẹ đáp liền trong vẻ rất hứng thú:

"Đi!"

Thế là đặt ngay ba vé cho ba bà cháu. (Về sau trả lại hết vì biến cố nhà cửa năm 2009, mất gần 1.200 USD tiền phạt của hãng China Airlines).

Bữa đó lại cũng nghe Mẹ nói:

"Mẹ xin từ đây, cho Mẹ sống cạnh con và Âu Cơ đến ngày nhắm mắt."

Tôi gạt vội đi mà lòng xúc cảm ghê gớm theo lời nài van như trẻ thơ ấy:

"Con đã nguyện sẽ ở cạnh Mẹ suốt đời mà!"

*

* *

*/ Trước nay tôi vẫn có thói quen bóí Xuân bằng một đoạn phim hoặc một tác phẩm văn chương đọc trong đêm Ba Mươi Tết.

Ngày 30 Tết cuối năm Mậu Tý 2008, ba bà cháu đang ngồi xem một phim Bao Công, chờ cái đoạn sẽ diễn ra ĐÚNG NGAY lúc giao thừa, xem đời mình sẽ ra sao, dựa theo hình ảnh ấy? Nào dè khi tiếng pháo hàng xóm vừa nổ vang thì cũng là lúc trên màn ảnh xảy ra cái cảnh khóc lóc biệt ly giữa hai nhân vật trong truyện. Tôi thốt lặng người lo sợ. Tự hỏi: "Điềm gì đây cho năm Kỷ Sửu 2009 sẽ đến ngày mai?"

Y như rằng, khác hẳn năm Mậu Tý 2008 hứng khởi bao nhiêu, ngay từ đầu năm Kỷ Sửu 2009 đã thấy báy nhiều u ám. Kết quả là vào tháng 9/2009 dương lịch, cơn suy thoái kinh tế xảy ra trên toàn thế giới; tại nước Mỹ, nạn bong bóng địa ốc vỡ khiến vô số căn nhà bị ngân hàng tịch thu.

Hoàn cảnh tôi cũng “gần như rơi vào” cái nạn ấy. (Giờ đây nhớ lại, vẫn cứ rùng mình run rẩy!)

Phải vượt qua biết bao khó khăn (tưởng chừng quy ngã) mà chỉ mỗi Mẹ và Âu Cơ hiện hữu cạnh bên chia sẻ, tôi mới giữ được căn nhà... Dù vậy cái ám ảnh “mất nhà” cứ nằm hoài trong óc. Thế là đi ra các Super Market hỏi xin vô số thùng giấy; đem về, tôi lọc lựa rồi xếp hàng chục ngàn cuốn sách quý, các món cổ vật bỏ vào các thùng, trái tim nặng nề, đầu óc u ám theo ý nghĩ: "Nếu có phải lần nữa rơi vào tình trạng mất nhà thì đây sẽ là những thứ ưu tiên tôi có thể mang theo."

*/ Ba tháng sau, mùa Noel 2009, đưa Mẹ xuống chơi nhà em gái Kiều My ở Nam Cali. Ngày đầu năm 1/1/2010, lúc đêm đã quá khuya, từ lầu hai, tôi là người đầu tiên nghe tiếng Mẹ rên rỉ. Chạy xuống, thấy Mẹ đang ngồi ôm ngực, vẻ rất đau đớn. Gọi cấp cứu đưa vào bệnh viện, các bác sĩ quyết định phải mổ tim cho Mẹ ngay.

Về sau nghĩ lại mọi chuyện, tôi cho rằng: Chính cái tâm lý “tưởng sẽ bị bỏ rơi” đã tạo nên cơn hốt hoảng và kết quả là cú mổ tim như vậy.

(Hôm nay, Mẹ đã trở thành người thiên cổ, chắc hiểu rất rõ một điều: "Ngay khi mang ý nghĩ chạy trốn một chao đảo cửa nhà qua hành động ngồi sắp cả trăm thùng sách, tôi vẫn luôn nghĩ Mẹ là cuốn sách quý báu đầu tiên (sau cây đàn violon gia bảo của Cha) tôi không bao giờ muốn rời xa dù có phải đi đến tận đâu.")

*/ Sau lễ ThanksGiving 2014, Mẹ qua đời trong căn nhà Những Người Trăm Năm Cũ, mặt úp vào ngực tôi. Đưa vào bệnh viện, chuyển xuống nhà xác lưu lại đó 10 ngày, chúng tôi mới được báo tin đến nhận xác về.

Buổi sáng làm lễ khâm liệm tại một nhà quan ở San Jose, nhìn Mẹ nằm im trong áo quan, tôi không khóc được.

Hai tay xuôi, trên mặt Mẹ không còn nét khắc khoải đau buồn như từ xưa, hoặc chí ít là 20 năm cuối sống cạnh tôi ở Mỹ, tôi vẫn bắt gặp.

Hai mươi năm, tôi chưa hề thấy tình Hoài Hương nổi lên trên Mẹ. Có lần tôi nói với Mẹ:

“Người già nào cũng thích đi VN, chỉ trừ ra Mẹ.”

Mẹ trả lời:

“Quê hương bây giờ là các đứa con. Nơi nào con cái lưu trú thì với Mẹ, đó chính là quê hương!” (Lạ lùng, nhưng đơn giản và có phần hữu lý với ý tưởng vừa nêu của những người già đang sống đời đất khách! Lại càng thêm là một cái cớ cho tôi căm thù Việt Cộng đã khiến mất đi hai căn nhà của Mẹ, một ở Nha Trang và một ở Sài Gòn).

Buổi sáng đứng trước quan tài Mẹ, các đứa con từ bốn phương trời đổ về, chẳng ai ứa lệ. Mẹ hoàn hảo đến độ khi sống trong đời đã là cái bóng im lặng, một thân nuôi con khôn lớn học hành đỗ đạt nên người cũng trong im lặng, bây giờ từ già trần gian vẫn chỉ trong nỗi lặng im với không một tiếng khóc đưa tiễn. (Mà, tiếng khóc âm thầm chảy ngược vào tim có lẽ mang nhiều ý nghĩa giá trị hơn tiếng khóc từ môi từ mắt tuôn ra?)

Trên nghĩa địa ở vùng Oakland, cách xa San Jose một tiếng lái xe, khi đem xác Mẹ đến nơi thì trời đã quá trưa. Những thủ tục cho một lễ hỏa thiêu diễn ra tuần tự. Quan tài lại được mở nắp. Mẹ nằm như đang ngủ, vẻ rất bình yên, một bên mép ứa ra chất gì màu đỏ. (Về sau, tôi thì bảo là máu uất, còn Kiều Mỹ bảo là vôi ăn trầu. Mẹ vốn là người ghiền cau trầu!)

45 phút làm lễ. Tiếng tụng kinh đều đều từ máy vang lên. Khuôn mặt những đứa con (từ Pháp, từ Bỉ và ở Mỹ, thêm bà chị cả cùng cha ở Georgia) và sáu đứa cháu ngoại (từ VN, San Jose, Santa Ana, Washington DC và San Francisco) vẫn không phô bày xúc cảm. Không có gì nói lên về chộn rộn thúc bách của một sự kiện đậm đà mang ý nghĩa “lần cuối” như tôi từng thấy ở các buổi lễ đưa tang.

Đôi mắt đứa em trai từ Belgique bay sang trằm xuống một cách khó hiểu. (Cậu là người được Mẹ thương nhất nhưng cũng là người hay cãi lại Mẹ nhất!)

Tiếng điện thoại trong túi ông anh lớn (bay từ Marseille qua) đột nhiên vang lên. Cú gọi của đứa em gái ở Bruxelles, người duy nhất vắng mặt, được ông anh áp sát vào tai Mẹ. Tiếng thì thầm pha lẫn tiếng khóc, chẳng ai bên ngoài được nghe em nói gì với Mẹ lần cuối cùng.

Nhân viên nhà quan Oakland báo cho hay đã đến giờ đóng nắp áo quan; lần lượt từng người cởi mảnh khăn tang trên đầu bỏ vào quan tài Mẹ.

(Nhớ lại lời Kiều Mỹ dặn lúc sáng: “*Khi cởi khăn tang, chị phải vuốt cho thẳng, coi như rũ nợ với người đã chết để không gặp lại*”, tôi cứ để nguyên vòng đã quấn thắt nút trên đầu, bỏ vào áo quan. Xong, cởi cái áo khoác đang mặc, bỏ luôn vào đó, miệng thì thầm với Mẹ: “*Kiếp sau con muốn gặp lại, làm con của Mẹ. Cái áo này mang hơi hướm con, xin theo Mẹ, đắp linh hồn Mẹ ở thế giới bên kia.*”

Ông anh lớn tự nguyện là người bấm nút đẩy quan tài Mẹ vào lò thiêu.
Vĩnh biệt!

*

**

Năm năm mất Mẹ mới cảm nghiệm được rõ ràng “*thế nào là hạnh phúc*” khi còn có Mẹ bên cạnh. Năm năm, tôi như người mất bóng, đi giữa cuộc đời mà chân chẳng nhẹ tênh!

Sống đến ngàn này, đau đớn đã quá nhiều, nước mắt chảy ngược vào tim vô số tháng ngày rồi, vậy mà hai giọt lệ lúc nào cũng chực ứa ra mỗi khi nhớ lại buổi chiều âm u trên nhà quán Oakland, đợi hai tiếng đồng hồ để nhận lại tro cốt Mẹ.

Trên một băng đá trước nhà mồ, đối diện những hàng mộ thẳng tắp, tôi ngồi lặng câm, ngắm nhìn toàn thể cảnh sắc chung quanh. Đẹp quá! Hệt như tranh vẽ! Các hàng dương liễu cao vờn đong đưa trong gió lạnh cuối tháng Mười Một; các mái nhà màu đen xám hình thù xinh xắn theo kiến trúc Tây phương; cái lò thiêu có những cột khói vươn cao ngạo nghễ; bầu trời xám xịt màu tang tóc.

Nửa tiếng mới đây, xong buổi lễ, tôi và Âu Cơ cùng Kiều My lang thang giữa các hàng thẳng tắp màu trắng, tò mò đọc những lời ghi trên các tấm bia đá. Có rất nhiều người chết trẻ, 25, 27 tuổi, thời Đệ II Thế Chiến. Hình như đây là nghĩa trang dành riêng cho lính? Nghe cái gì thật buồn bao phủ không gian khi hình dung lại các người lính Đồng Minh trong bộ phim Band of Brothers thuở nào mỗi đêm vẫn xem cùng Âu Cơ.

Tôi ngân ngơ nhìn ngắm...

Thật lâu rồi, đọc về nghĩa địa Père Lachaise ở Paris, tôi rất thích thú. Khi ấy, tưởng tượng, trong không gian rộng 44 mẫu, khởi xây từ năm 1804, tọa lạc ở vùng đông bắc Paris, nơi dung thân cuối cùng của các nhà văn, nghệ sĩ, triết gia, họa sĩ, nhà làm nghệ thuật, tư tưởng gia, chính trị gia... nổi tiếng, một thế giới sinh động vẫn còn tiếp diễn. Tưởng tượng, các cuộc hội luận văn chương thi ca, các trường phái âm nhạc, nghệ thuật của người đã chết vẫn còn khai diễn hằng đêm tại nghĩa trang... Trong Cõi Chết vẫn còn Sự Sống. Trong cõi Hư Vô vẫn thấy ghi đậm dấu ấn sáng tạo của những bậc tài hoa sống cách đây hơn hai trăm năm.

Bây giờ nhìn lại nghĩa trang Oakland, thấy quang cảnh dù đẹp nhưng rõ ràng không đậm nét “vui tươi” như Père Lachaise qua tranh ảnh.

Trong óc lại tưởng nhanh đến Nghĩa Trang Quân Đội Biên Hòa từng một lần đến viếng quan tài anh Thuận Văn Chàng. Nơi xa kia của quê hương biệt lập, những người chết trận VNCH không được vinh danh như các nhà văn nghệ sĩ lớn ở Père Lachaise đã đành, lại cũng không được như ở đây với các quân nhân đã nằm xuống thời Đệ II Thế Chiến.

Có cái gì thật xót xa thương cảm dâng lên nơi đầu cổ họng. Mây trên trời cũng dường rung rung ngân lệ. Buổi xế chiều xám xịt, những hạt mưa lác rắc rơi xuống nghĩa trang, y hệt tiếng lòng tôi đang khóc cái chết Mẹ hiền và khóc cả cho cái chết của bà mẹ Âu Cơ.

Tro cốt Mẹ hiền, chốc nữa đây chúng tôi sẽ nhận. Còn tro cốt bà mẹ Âu Cơ, biết mai này trôi giạt về đâu?

□

Trần Thị Bông Giấy.
(Bài viết xong tại San Jose, thứ sáu Aug. 23/2019 12:30 khuya).

[]

(Hôm nay, **Nov. 28/2020**, đọc lại câu cuối bài viết trên, tôi thốt ngớ người. Trong ý nghĩ sáng nay không còn ám chỉ bà mẹ Quê Hương, mà chính là nói về TÔI, “mẹ của đứa con gái tên Âu Cơ”, biết mai này trôi giạt về đâu? Có phải là điềm báo trước cho những điều đang nhìn thấy trong hiện tại?)

□

NGÀY NÀY NĂM CŨ...

(Nhật Ký) (Bài 2)

II.

*/ San Jose, May 10/2020.

Không dung mà nhớ hôm nay là ngày Mother’s Day khi mở Facebook, đọc thấy hàng chữ Happy Mother’s Day của người bạn Lý Quang Bình bên Canada; rồi lại tiếng chào của đứa con trai đi làm về lúc này, “Happy Mother’s Day, mẹ!”

Cái ngày bình thường lại trở nên bất bình thường kể từ hôm bé môn tởa cảng vì con virus Vũ Hán đến nay! Biết bao kỷ niệm từng trải qua trong ngày Mother’s Day với nhiều người, nhiều cảnh hiện ra trong óc rồi gom chung thành một khối kỷ niệm riêng về Mẹ. Đâm nhớ da diết đến “con cò lặn lội bờ ao...” mà di cốt vẫn còn được trang trọng đặt trên bàn thờ như một an ủi tin tưởng (rất trẻ thơ!) rằng “Mẹ vẫn còn đang hiện diện trong cuộc sống chúng tôi.”

Mẹ tôi (xuất thân từ một gia đình dân dã làng An Cựu Đông xứ Huế) là điển hình cho mẫu đàn bà mang đặc chất rất Việt Nam thuở trước: “Hiền lành, tận tảo giúp cha mẹ nuôi đàn em dại từ khi còn là thiếu nữ.”

Hẳn nhiên hai chữ “Ít học” không thể thiếu trong mẫu đàn bà tuy mộc mạc đơn giản nhưng trong trí lại thuộc nằm lòng bốn chữ “Công Dung Ngôn Hạnh” và ba đức “Tại gia tòng phụ, xuất giá tòng phu, phu tử tòng tử” này.

*/ Một chiều đầu tháng 10 năm 1959, bên giường bệnh của người chồng phong nhã đất Thần Kinh khi ấy đang vương chứng ung thư phổi giai đoạn cuối, Mẹ đã nhận lời ký thác:

“Xin nuôi dạy các con cho tới khi chúng xong Trung Học đệ nhất cấp. Dẫu sau này phải đi đạp cyclo mà sống thì với học vấn, chúng cũng sẽ được nể trọng.”

Vượt quá ý muốn van nài của người sắp chết, lời trăng trối đã được Mẹ hoàn thành mỹ mãn cho Cha sau suốt những tháng năm sống cô đơn trong cuộc đời góa bụa từ khi 31 tuổi, khuôn mặt đẹp, dáng cao ráo thanh tao, đôi mắt sâu u uẩn, giọng nói mềm như tiếng thì thầm dịu dàng của giòng sông Hương xứ Huế.

Vô số lần tôi từng tự hỏi: “*Điều gì giúp tôi có thể đứng vững trước mọi thăng trầm dâu bể?*” thì câu trả lời luôn đến từ ý tưởng: “*Tôi đã có một người mẹ hoàn hảo, hiểu trên hai nghĩa đời sống thực tế lẫn cả đạo đức tinh thần bên trong.*”

Đây mới thật sự là cái “may” tôi có. Chắc hẳn từ kiếp nào tôi đã “tùng tu” nên kiếp này được hân hạnh làm con của Mẹ?

Ai cũng có một người mẹ để tưởng nhớ cách này cách khác, nhất là ở những khi tâm hồn đi vào ngõ cụt. Chỉ người mẹ là đáng đã ban cho mình sự sống qua cái nắm rốn từ khi còn nằm trong bụng; chỉ người mẹ... mà không phải người chồng, người vợ, người yêu, người bạn, cho chí đến đứa con... mới xót xa được cho mình tất cả mọi nỗi niềm riêng.

Edgar Poe, văn hào Mỹ, mất mẹ từ khi ba tuổi. Lermontov, thi hào Nga, cũng mất mẹ từ khi ba tuổi. Nhưng, người mẹ của các nhân vật vĩ đại này vẫn sống mãi trong chữ nghĩa họ. Trong một bài thơ, Edgar Poe đã viết:

*“Tôi cảm biết trên thiên đường cao đó
 Những thiên thần nhỏ nhỏ rỉ tai nhau
 Giữa những lời yêu thương mê đắm nhất
 Chẳng lời nào hơn tiếng ‘Mẹ’ thân yêu!
 (Because I feel that, in the heaven above
 The angels, whispering to one another
 Can find, among their burning terms of Love
 None so devotional as that of “Mother”...)*

*/ Trong số các con của Mẹ, tôi là đứa đã làm cho Mẹ đau khổ nhất. Không phải vì tôi muốn vậy mà chỉ vì “nó phải là như vậy!”

-Tháng 5/1967, nhận tin chết của anh Thuận Văn Chàng (Võ Bị Dalat 20) ngoài chiến trường Quảng Trị, rồi tháng 8/1968 nhận tin tử trận của anh Nguyễn Ngọc Thùy (Thủ Đức 25) trên chiến trường Quảng Ngãi, Mẹ đã nói với tôi:

“Số phận con sớm tỏ điều dang dở... Nhưng con đừng tự đeo vào lòng một trách nhiệm. Cái chết của cậu Chàng cậu Thùy không phải là lỗi từ con!” (Không phải lỗi của tôi vậy thì của ai? Định Mệnh?!)

-**Tháng 8/1971**, sau cuộc tan vỡ hôn nhân với Sơn, cũng nghe Mẹ nói: “Số phận đã vậy thì con hãy nên quên, làm lại cuộc sống khác!”

-**Tháng 1/1975**, đêm 28 Tết, từ Dalat bay về, tại phòng khách căn nhà Yên Đỗ Sài Gòn, với giọng điệu cười cợt, tôi ngồi kể chuyện tan vỡ trong cuộc tình Nhật Nguyệt Buồn Như Nhau cho Mẹ và ba em gái nghe. Lúc ấy, Mẹ lại đưa lời than nhỏ: “Tài hoa như con thì đời mãi khổ!”

-**Từ tháng 11/1976**, trải qua 5 năm “tréo-căng-ngổng-một-cách-thật-là-lang-bạt” trong các đoàn hát, Mẹ đã nhiều lần van vái: “Nếu con bỏ đời sống Cải Lương, Mẹ sẽ cúng tạ đất trời một con heo con!”

-**Tháng 1/1996**, sau cuộc tan vỡ hôn nhân với TNH, Mẹ KHÔNG nói gì mà chỉ lặng im quên hết Âu Châu, quên Berlin có đứa em trai lớn, quên Marseille có ông anh cả, quên Liège-Belgique có cậu em trai nhỏ, quên Bruxelles có em gái My Châu... để chỉ sống cạnh tôi và San, Âu Cơ ở San Jose, thỉnh thoảng đáp xe đò xuống Nam Cali lưu lại ít lúc với mẹ con Kiều My.

Tấm lòng người mẹ là thế, y hệt câu nói: “Mẹ hứa với Cha là sẽ không bỏ rơi đứa con nào trong cơn hoạn nạn của nó.”

Các “cơn hoạn nạn” của tôi, Mẹ ít khi được nói cho biết. Tôi tự nhủ lòng “chỉ nên đem lại cho Mẹ những vinh quang nào mình có!” Khốn nỗi, trong đời tôi, vinh quang là điều dẫn dắt đi giữa ban ngày cũng tìm không thấy! Nhưng, với tâm hồn mẫn cảm của người mẹ, Mẹ đã thấu suốt tất cả mọi hoạn nạn của tôi.

-Tôi quý anh Bằng Phong Đặng Văn Âu vì tấm lòng hối tiếc không nguôi đã dành cho người mẹ mà anh đành bỏ lại VN trong cơn ly loạn cuối tháng 4/1975 khi Miền Nam bị Việt Cộng cưỡng chiếm.

-Tôi quý anh Phan Diên với câu chuyện “Nhiều tháng sau cùng của bà cụ, ngày nào từ sở làm về tôi cũng vào bệnh viện, ngồi bên giường nắm bàn tay cụ cho đến gần khuya.”

-Tôi thương cậu em du học Tây Đức 1969 khi nhìn thấy em (những ngày gần chết) bàn tay run run lột từng múi cam đút vào miệng Mẹ.

(**Tháng 3/2000**, tôi bay sang Berlin dọn dẹp nhà cửa giùm em trước khi em và Mẹ trở về quê hương sống vài tháng cuối vì bệnh ung thư phổi.

Trở lại Mỹ, tôi đem về một cái valise nhỏ của em, trong đựng các giấy tờ, hình ảnh tuổi thơ và các văn bằng từ thời còn học ở trường Nhạc Sài Gòn, trường Chu Văn An, qua đến các đại học Đức.

Tôi vẫn biết trong valise có một cái khăn nhỏ, nên giữ làm kỷ niệm... Nào dè... Chỉ mới hai ngày trước, tự dung lục valise, nhìn thấy tấm khăn, mở toang ra, tôi mới ngớ người xúc động.

Đó là loại khăn bằng vải, hình vuông, kích tấc cỡ hai bàn tay chụm lại, trên có in hàng chữ Air France 1969, được phát cho khách ở mỗi bữa ăn trên chặng dài đường bay).

Tấm khăn của Trọng, thấy tự tay Trọng ghi những chữ hoa lớn ở bốn góc: “DÂN TỘC, TỔ QUỐC, GIA ĐÌNH, MẸ.” Khoảng giữa là những chữ nhỏ hơn: “Kỷ niệm ngày xa QUÊ HƯƠNG, thứ Bảy 24/1/1970 - 17 tháng Chạp Kỷ Dậu. Cố gắng!”

Có những sự vật mang đầy uy lực khi tình cờ tìm thấy lại. Cái uy lực được định bởi thời gian. Thời gian từ tháng 1/1970 cho tới bây giờ (tháng 5/2020) quả thật là dài mà vẫn chẳng dài chút nào! Lập tức, cả một quãng đời 18 năm với vô số hình ảnh đậm sắc kéo từ tuổi thơ giữa hai chị em cho đến ngày Trọng du học, hiện về trước mắt qua tấm khăn ăn.

Em tôi cũng y hệt như tôi; giòng máu yêu kỷ niệm chảy cùng trong huyết quản.

Ai bảo là “nên quên quá khứ” khi mà chính tâm lòng ấy mới là biểu trưng rõ ràng nhất cho cá chất chung thủy? Một tấm khăn ăn viết tay trên máy bay ngày xa quê hương đã làm thành nỗi xúc cảm mang mang, dễ dàng tạo nên một cốt chuyện trong óc nhà văn theo hai chữ “đất khách”.

Ngày 17 tháng Chạp là một ngày cận Tết; nước Đức đang giữa mùa đông băng giá, từ trên máy bay Air France bước xuống phi trường Tegel ở Berlin... (ôi), còn điều nào buồn hơn trong trái tim đứa em nghệ sĩ khi quê hương đầy nắng ấm đã biệt xa vời giữa cái rét khủng khiếp và một nơi chốn vắng bật gia đình có người mẹ thân yêu?

*

* *

Hôm nay là Ngày Của Mẹ. Định viết lan man, nhưng tấm khăn ăn của Trọng với chữ “Mẹ” đã làm nghẽn hết mọi ý nghĩ. Ai cũng có một người mẹ để thương yêu, trân trọng, dù đang còn hiện hữu hay đã nghìn trùng xa cách.

Ngày cuối cùng vĩnh biệt, bữa đầu tháng 12/2014, tôi đã CỐ Ý quên đi lời dặn của em gái Kiều My:

“Lúc cởi khăn tang bỏ vào quan tài Mẹ, phải nhớ tháo nút thắt để kiếp sau không còn gặp lại...”

Nên, cứ để nguyên vành khăn đang quấn trên đầu, bỏ vào quan tài trước khi đóng nắp.

Nói “cố ý”, bởi vì “TÔI CÒN MUỐN gặp lại Mẹ, làm con của Mẹ ở kiếp sau.”

[]

*Trần Thị Bông Giấy.
(Bài viết xong tại San Jose,
Chủ nhật May 10/2020, 7:17 PM, ngày lễ Mẹ).*

*(Đọc lại đúng vào một ngày trước khi Mẹ chết
cách đây 6 năm).*

[]

